

Politolog Eduard Chmelár: Jediný, kdo dnes zasahuje do věcí Běloruska není Rusko, ale EU

- CZ24 News | 21. srpna 2020

Zatímco slovenský premiér Matovič ještě včera dopoledne strašil, že Bělorusku hrozí “rok 1968”, Rusko kategoricky popřelo takový scénář.

Nejprve Vladimir Putin přes svého mluvčího vzkázal, že „k tomu nevidí důvod a běloruský prezident to ví“, a pak ministr zahraničí Sergej Lavrov zcela jednoznačně řekl, že je přesvědčen, že Bělorusko je schopno najít cestu z této krize samo, že běloruské volby nebyly v pořádku, a že běloruské vedení to ví.

Jinými slovy, Moskva hodila Lukašenka přes palubu a jeho dny jsou sečteny. To vše byly očekávané věci, jen nabuzení antirusů aktivisté to nechtěli slyšet a dezinterpretovali telefonát mezi Putinem a Lukašenkem jako “příslib ruské invaze”. Vladimir Putin však nic takového neřekl. On na žádost běloruského prezidenta řekl podle tiskové zprávy pouze to, že “všechny vzniklé problémy se brzy vyřeší”. Nic mu neslibil. Lukašenko telefonát dezinterpretoval v tom smyslu, že Putin mu “přislíbil pomoc se zajištěním bezpečnosti země”. Byla to lež, a proto je zajímavé, že novináři a politici začali zacházet právě s touto Lukašenkovou fabulací jako s faktem a šířily hoaxy.

A tak jediný, kdo dnes zasahuje do vnitřních záležitostí Běloruska není Rusko, ale Evropská unie. Liberálové mohou prskat jedovatě jak chtějí, ale svět bude mít vždy problém brát vážně “hodnoty” Evropské unie, pokud je nedodržujeme principiálně. A dodržovat je principiálně neznamena selektivní moralizaci směrem k zahraničí, ale řídit se jimi především uvnitř Společenství. Jak může být kritika EU věrohodná, když opustila Katalánsko, ignorovala jeho vůli při hlasování o nezávislosti a odvrací zrak od politických vězňů jako od “vnitřní záležitosti” Španělska. Jak můžeme brát vážně její kritiku násilí, když policie v evropských městech běžně surově mlátí demonstranty - a při antiglobalistických protestech v Janově před lety jednoho i zastřelila. Jak se můžeme spolehnout na EU, kdy Evropská unie nepomůže Řecku, které nebezpečně ohrožuje Turecko. Zaregistrovali jste nějaký mimořádný summit EU po čistkách v Turecku, které je naším spojencem v NATO? Ne! Viděli jste protestní prohlášení Evropské rady vůči krvavým čistkám a popravám v Saúdské Arábii? Kdepak! Opravdu, a víte, že Izrael už 8 dní bombarduje Gazu? Žádné protesty bratislavské kavárny? Žádné politické prohlášení a sankce? Ne? Hm.

Přestaňme už konečně s dementními výmluvami, že to je jiné. Není. Pokud Evropská unie bere své principy a hodnoty vážně, má jen dvě možnosti: kritizovat všechny na světě nebo nikoho. Za mnohem efektivnější způsob považuji začít zkvalitňovat demokracii uvnitř EU. Neboť jen tak nás budou brát vážně, jen tak začne být projekt EU přitažlivý pro skeptiky, jen tak dokážeme, že jsme životaschopnou civilizací, která má budoucnost. V opačném případě mi je líto, ale Sergej Lavrov má v tom, co řekl na adresu lídrů EU, pravdu: “Nezajímají se o lidská práva, nezajímají se o demokracii, chtějí jen vtáhnout Minsk na svou geopolitickou oběžnou dráhu.”

A co se týče samotných Bělorusů, z celého srdce jim držím palce, aby se zbavili zkostratělého paranoidního režimu, který je už jen dusil. Ale myslím, že to, co dnes nejvíce potřebují, nejsou falešné projevy solidarity, ale dobromyslné varování, aby neopakovali

naše chyby. Nepotřebujete Goldman Sachse, nepotřebujete Ivana Mikloše, nerozprodávejte svůj průmysl za levný peníz do cizích rukou a chraňte se toho, abyste prodali vlastní půdu dánským nebo nizozemským agrobaronom. V opačném případě vyměníte diktát staré bačkory za diktát trhu a smysl svobody ztratíte dříve, než se jí stačíte skutečně nadechnout.

Eduard Chmelar